

**ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ
ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ**

**Βρυξέλλες, 6 Μαΐου 2013 (10.06)
(OR. en)**

10637/13

**RECH 243
COMPET 418**

ΔΙΑΒΙΒΑΣΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Για το Γενικό Γραμματέα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ο κ. Jordi AYET PUIGARNAU, Διευθυντής
Ημερομηνία Παραλαβής:	31 Μαΐου 2013
Αποδέκτης:	κ. Uwe CORSEPIUS, Γενικός Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Αριθ. εγγρ. Επιτρ.:	COM(2013) 318 final
Θέμα:	Έκθεση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με τις δραστηριότητες του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Έρευνας και την υλοποίηση των στόχων που καθορίζονται στο ειδικό πρόγραμμα «Ιδέες» του 2012

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες το έγγραφο της Επιτροπής - COM(2013) 318 final.

συνημμ.: COM(2013) 318 final

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 30.5.2013
COM(2013) 318 final

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ**

**σχετικά με τις δραστηριότητες του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Έρευνας και την
υλοποίηση των στόχων που καθορίζονται στο ειδικό πρόγραμμα «Ιδέες» του 2012**

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ

σχετικά με τις δραστηριότητες του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Έρευνας και την υλοποίηση των στόχων που καθορίζονται στο ειδικό πρόγραμμα «Ιδέες» του 2012

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Έρευνας (ΕΣΕ), το οποίο συνεστήθη με την απόφαση 2007/134/ΕΚ της Επιτροπής¹, έχει ως κύριο έργο την εφαρμογή του ειδικού προγράμματος «Ιδέες», συνολικού προϋπολογισμού 7,51 δισ. ευρώ.

Το ΕΣΕ αποτελείται από ένα ανεξάρτητο Επιστημονικό Συμβούλιο επικουρούμενο από ειδική εκτελεστική δομή, που έλαβε τη μορφή Εκτελεστικού Οργανισμού του ΕΣΕ (ΕΟΕΣΕ) και ιδρύθηκε σύμφωνα με το γενικό καθεστώς των εκτελεστικών οργανισμών². Το 2008, η Επιτροπή ανέθεσε στον ΕΟΕΣΕ την ευθύνη για την υλοποίηση του προγράμματος «Ιδέες» και την υποστήριξη του Επιστημονικού Συμβουλίου, και τον Ιούλιο του 2009 ο ΕΟΕΣΕ κατέστη αυτόνομος.

Σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 4 και το παράρτημα I της απόφασης του Συμβουλίου σχετικά με το ειδικό πρόγραμμα «Ιδέες», η Επιτροπή παρουσιάζει στην παρούσα ετήσια έκθεση, η οποία καταρτίστηκε σε συνεργασία με το Επιστημονικό Συμβούλιο του ΕΣΕ και με τον Εκτελεστικό Οργανισμό του ΕΣΕ, την αξιολόγησή της σχετικά με τις δραστηριότητες του ΕΣΕ και την επίτευξη των στόχων του το 2012. Την παρούσα έκθεση συμπληρώνει έκθεση του Επιστημονικού Συμβουλίου σχετικά με την εφαρμογή και τα επιτεύγματα του προγράμματος κατά τη διάρκεια του έτους 2012³.

2. ΘΕΜΑΤΑ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ

Το Επιστημονικό Συμβούλιο είναι αρμόδιο για τη χάραξη της επιστημονικής στρατηγικής του ΕΣΕ, μεταξύ άλλων για τη θέσπιση του πλέον σημαντικού εγγράφου στρατηγικής του ΕΣΕ, συγκεκριμένα, του ετήσιου προγράμματος εργασίας «Ιδέες».

2.1. Είδη ενεργειών

Δύο τύποι επιχορηγήσεων αποτελούν τον πυρήνα του προγράμματος εργασίας «Ιδέες»:

Επιχορηγήσεις εκκίνησης, για τη στήριξη των ερευνητών στην αρχική φάση της σταδιοδρομίας τους, με σκοπό τη δημιουργία εργασιακών συνθηκών που θα τους βοηθήσουν να καταστούν ανεξάρτητοι επικεφαλής έρευνας.

¹ ΕΕ L 57 της 24.02.2007, σ. 14.

² 2008/37/ΕΚ: Απόφαση της Επιτροπής, της 14ης Δεκεμβρίου 2007, σχετικά με την ίδρυση του Εκτελεστικού Οργανισμού του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Έρευνας για τη διαχείριση του ειδικού κοινοτικού προγράμματος «Ιδέες» στον τομέα της έρευνας αιχμής κατ' εφαρμογήν του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 58/2003 του Συμβουλίου (ΕΕ L 9 της 12/1/2008, σ. 15).

³ http://erc.europa.eu/sites/default/files/document/file/erc_annual_report_2012.pdf

Επιχορηγήσεις προηγμένης έρευνας, για τη στήριξη διακεκριμένων και καθιερωμένων επικεφαλής έρευνας με τη διάθεση των αναγκαίων πόρων που θα τους δώσουν τη δυνατότητα να συνεχίσουν να εργάζονται με τις ομάδες τους για νέα επιστημονικά επιτεύγματα στους ερευνητικούς τους τομείς.

Μια πρόσθετη δυνατότητα χρηματοδότησης — η *Proof of Concept* (απόδειξη του εφικτού μιας ιδέας) — προσφέρεται σε δικαιούχους επιχορηγήσεων του ΕΣΕ για να αποδείξουν το δυναμικό καινοτομίας ιδεών που προέρχονται από σχέδιά τους τα οποία χρηματοδοτούνται από το ΕΣΕ. Στόχος της επιχορήγησης αυτής είναι να καλύψει ένα κενό χρηματοδότησης στα πρώτα στάδια μιας καινοτομίας.

Το 2012, το Επιστημονικό Συμβούλιο εισήγαγε, σε πιλοτική βάση, τις *επιχορηγήσεις συνέργειας*, που απευθύνονται σε μικρές ομάδες κύριων ερευνητών και τις ομάδες τους. Οι επιχορηγήσεις συνέργειας δεν έχουν ως στόχο ομίλους αλλά μεμονωμένους ερευνητές, οι οποίοι χάρη σε συμπληρωματικές δεξιότητες, γνώσεις και πόρους, μπορούν να αντιμετωπίσουν από κοινού προβλήματα έρευνας αιχμής, επιτυγχάνοντας καλύτερα αποτελέσματα από αυτά που θα μπορούσε να επιτύχει ο κάθε ερευνητής μόνος του. Οι επιχορηγήσεις συνέργειας χορηγούνται με βάση την αυστηρή προσέγγιση του ΕΣΕ όσον αφορά την άριστη και μόνον επιλογή, και είναι ανοιχτές σε προτάσεις από όλους τους τομείς της επιστήμης και της ακαδημαϊκής γνώσης.

2.2. Το πρόγραμμα εργασίας του 2012 για το ειδικό πρόγραμμα «Ιδέες»

Το πρόγραμμα εργασίας του 2012 για το ειδικό πρόγραμμα «Ιδέες» καταρτίστηκε από το Επιστημονικό Συμβούλιο στις 21 Μαρτίου 2011 και στη συνέχεια εγκρίθηκε από την Επιτροπή στις 19 Ιουλίου 2011⁴.

Εκτός από την εισαγωγή των επιχορηγήσεων συνέργειας, λίγες αλλαγές έγιναν στην επιστημονική στρατηγική και αυτές αφορούν την εξέταση από ομότιμους κριτές: Οι διεπιστημονικές προτάσεις αξιολογούνται τώρα από την επιτροπή που καθορίζεται από τον αιτούντα, με τη βοήθεια άλλων σχετικών επιτροπών· εισήχθη δε ένα νέο σύστημα «βαθμολογίας» (Α, Β ή C, που συνοδεύεται από την κατάταξη της πρότασης), για την καλύτερη ενημέρωση των υποψηφίων.

2.3. Μεθοδολογία εξέτασης από ομότιμους κριτές

Το ΕΣΕ χρησιμοποιεί μια δομή επιτροπών εξέτασης από ομότιμους κριτές υψηλού επιπέδου. Τα μέλη των εν λόγω επιτροπών επιλέγονται από το Επιστημονικό Συμβούλιο και περιλαμβάνουν επιστήμονες, μηχανικούς και εκπροσώπους του ακαδημαϊκού χώρου, εντός και εκτός ΕΕ. Αυτές οι επιτροπές καλύπτουν όλους τους ερευνητικούς κλάδους και οργανώνονται εντός πλαισίου που υποδιαιρείται σε τρία μεγάλα πεδία: φυσικές επιστήμες και μηχανική, βιοεπιστήμες και κοινωνικές και ανθρωπιστικές επιστήμες. Όπως και στις προηγούμενες προσκλήσεις, ο αριθμός των επιτροπών εξέτασης ήταν 25 τόσο για τις επιχορηγήσεις εκκίνησης όσο και για τις επιχορηγήσεις προηγμένης έρευνας. Οι προτάσεις Proof of Concept αξιολογήθηκαν από ειδική ομάδα ομότιμων κριτών οι οποίοι εργάστηκαν εξ αποστάσεως. Οι επιχορηγήσεις συνέργειας αξιολογήθηκαν από πέντε διαφορετικές επιτροπές με διαδικασία αξιολόγησης δύο σταδίων που σχεδιάστηκε ειδικά για τον σκοπό αυτό.

⁴ C(2011)4961 της 19.7.2011, δεν έχει δημοσιευθεί

3. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Κατά την υλοποίηση του προγράμματος το 2012, εκτελέστηκαν πλήρως πιστώσεις ανάληψης υποχρεώσεων 1,6 δισ. ευρώ (συνολικές αναλήψεις υποχρεώσεων) και πληρωμές ύψους 871 εκατ. ευρώ, ήτοι το 100% των επιχειρησιακών πιστώσεων του ειδικού προγράμματος «Ιδέες» για το 2012. Περίπου το 2,4% του επιχειρησιακού προϋπολογισμού δαπανήθηκε για τη διοίκηση.

3.1. Επιχορηγήσεις

Από το πρόγραμμα εργασίας του 2008, οι προσκλήσεις του ΕΣΕ περιλαμβάνουν, αφενός, διαδικασία υποβολής αιτήσεων ενός σταδίου, κατά το οποίο οι υποψήφιοι πρέπει να υποβάλουν την πλήρη πρότασή τους, και, αφετέρου, αξιολόγηση δύο σταδίων.

Οι επιχορηγήσεις χορηγούνται στις καλύτερες προτάσεις ανάλογα με τον διαθέσιμο προϋπολογισμό. Η προσφορά γίνεται βάσει της ίδιας της πρότασης και της χρηματοδότησης που προτείνεται από τη αξιολόγηση των ομότιμων κριτών.

3.1.1. Επιχορηγήσεις εκκίνησης του ΕΣΕ

Το 2012, η πρόσκληση υποβολής προτάσεων για επιχορηγήσεις εκκίνησης του ΕΣΕ δημοσιεύθηκε τον Ιούλιο του 2011, με ενδεικτικό προϋπολογισμό 730 εκατ. ευρώ (ήτοι αύξηση 10 % σε σύγκριση με το 2011). Συνολικά, κατατέθηκαν 4741 προτάσεις, οι οποίες χωρίζονται ανά κλάδο ως εξής: 2058 προτάσεις στις φυσικές επιστήμες και στη μηχανική (43 %), 1653 στις βιοεπιστήμες (35 %) και 1030 (22 %) στις κοινωνικές και ανθρωπιστικές επιστήμες. Συνολικά, επιλέχθηκαν 566 προτάσεις για χρηματοδότηση. Χορηγήθηκαν περισσότερα από 790 εκατ. ευρώ, με συνολική μέση επιχορήγηση ύψους περίπου 1,4 εκατ. ευρώ.

Η πρόσκληση υποβολής προτάσεων για επιχορηγήσεις εκκίνησης του 2013 δημοσιεύτηκε τον Ιούλιο του 2012 για τους αιτούντες που χαρακτηρίζονται ως «αρχάριοι» (δηλ. κύριοι ερευνητές που έχουν λάβει το πρώτο τους διδακτορικό τουλάχιστον 2 και το ανώτερο 7 έτη από την ημερομηνία της πρόσκλησης), με ενδεικτικό προϋπολογισμό ύψους 398 εκατ. ευρώ. Συνολικά, υποβλήθηκαν 3329 προτάσεις: 1486 στις φυσικές επιστήμες και στη μηχανική, 1073 στις βιοεπιστήμες και 770 στις κοινωνικές και ανθρωπιστικές επιστήμες, ήτοι 45 %, 32 % και 23 %, αντίστοιχα. Παρατηρείται μικρή αλλά σταθερή αύξηση του μεριδίου των προτάσεων στις φυσικές επιστήμες και στη μηχανική από 41 % το 2011 σε 43 % το 2012 και 45 % το 2013.

3.1.2. Επιχορηγήσεις προηγμένης έρευνας του ΕΣΕ

Η πρόσκληση του 2012 για επιχορηγήσεις προηγμένης έρευνας του ΕΣΕ δημοσιεύθηκε τον Νοέμβριο του 2011 με ενδεικτικό προϋπολογισμό 680 εκατ. ευρώ. Συνολικά κατατέθηκαν 2304 προτάσεις, οι οποίες κατανέμονται ανά κλάδο ως εξής: 978 προτάσεις στις φυσικές επιστήμες και στη μηχανική (42%), 773 στις βιοεπιστήμες (34%) και 553 στις κοινωνικές και ανθρωπιστικές επιστήμες (24%). Η διαδικασία αξιολόγησης είχε ως αποτέλεσμα την επιλογή συνολικά 313 προτάσεων για χρηματοδότηση συνολικού ύψους περίπου 720 εκατ. ευρώ, και συνολικό μέσο ποσό επιχορήγησης ύψους περίπου 2,3 εκατ. ευρώ.

Η πρόσκληση του 2013 για επιχορηγήσεις προηγμένης έρευνας του ΕΣΕ δημοσιεύθηκε τον Ιούλιο του 2012 με ενδεικτικό προϋπολογισμό 662 εκατ. ευρώ. Συνολικά, υποβλήθηκαν 2408 προτάσεις: 1053 στις φυσικές επιστήμες και στη μηχανική, 788 στις βιοεπιστήμες και 567

στις κοινωνικές και ανθρωπιστικές επιστήμες, ήτοι 44%, 33% και 23 %, αντίστοιχα. Το μερίδιο των προτάσεων στις φυσικές επιστήμες και τη μηχανική αυξήθηκε από 40 % το 2011 σε 42 % το 2012 και 44 % το 2013.

3.1.3. Proof of Concept του ΕΣΕ

Στην πρώτη πρόσκληση για τις επιχορηγήσεις Proof of Concept (PoC) το 2011, χορηγήθηκαν συνολικά 51 επιχορηγήσεις, από τις οποίες οι τελικές 22, που επιλέχθηκαν στο τέλος του 2011, ανακοινώθηκαν τον Φεβρουάριο του 2012. Οι πρώτες 29 επιχορηγήσεις ανακοινώθηκαν τον Οκτώβριο του 2011.

Το 2012, χορηγήθηκαν άλλες 33 επιχορηγήσεις τη λήξη της προθεσμίας του Μαΐου, και άλλες 27 στη λήξη της προθεσμίας του Οκτωβρίου, με αποτέλεσμα ο συνολικός αριθμός των που επιλέχθηκαν για επιχορήγηση μέχρι το τέλος του 2012 να ανέλθει σε 111.

3.1.4. Επιχορηγήσεις συνέργειας

Η πρώτη πρόσκληση για επιχορηγήσεις συνέργειας είχε ως αποτέλεσμα την υποβολή 710 αιτήσεων, οι οποίες εκτιμήθηκαν με διαδικασία αξιολόγησης που σχεδιάστηκε ειδικά για τον σκοπό αυτό. Στο πλαίσιο μιας εξαιρετικά ανταγωνιστικής πρόσκλησης, τον Δεκέμβριο του 2012 επιλέχθηκαν τελικά 11 έργα, τα οποία θα λάβουν χρηματοδότηση για διάστημα έως 6 ετών. Η μέση επιχορήγηση συνέργειας που επιλέχθηκε για χρηματοδότηση είναι αξίας 11,5 εκατ. ευρώ και ο συνολικός προϋπολογισμός που διατέθηκε για το 2012 ανήλθε σε 126 εκατ. ευρώ. Δεδομένου ότι κάθε έργο επιχορήγησης συνέργειας περιλαμβάνει από δύο έως τέσσερις κύριους ερευνητές, με τις εν λόγω 11 επιχορηγήσεις ενισχύονται 38 εξέχοντες ερευνητές. Ο μεγάλος αριθμός των προτάσεων που υποβλήθηκαν αποδεικνύει το πολύ μεγάλο ενδιαφέρον της επιστημονικής κοινότητας για το νέο αυτό είδος επιχορήγησης.

3.2. Η συνεργασία μεταξύ του ΕΣΕ και του NSF

Στις 13 Ιουλίου 2012, η κα. Máire Geoghegan-Quinn, Επίτροπος αρμόδια για την έρευνα, την καινοτομία και την επιστήμη και ο Δρ Subra Suresh, διευθυντής του National Science Foundation of USA (Εθνικό Ίδρυμα για τις επιστήμες (NSF) των ΗΠΑ), υπέγραψαν «εκτελεστική ρύθμιση» στο πλαίσιο της συμφωνίας ΕΕ-ΗΠΑ για την επιστήμη και την τεχνολογία. Η πρωτοβουλία αυτή έχει ως στόχο να βοηθήσει εξαιρετικά προικισμένους νέους, που έχουν τη βάση τους τις ΗΠΑ και έχουν προεπιλεγεί από το NSF, να διαμείνουν για μικρό χρονικό διάστημα — μεταξύ 6 και 12 μηνών — στην Ευρώπη, ως μέλη των ομάδων επιχορηγούμενων του ΕΣΕ. Μέχρι στιγμής, έχουν πραγματοποιηθεί επαφές με 2330 επιχορηγούμενους του ΕΣΕ και έχουν ληφθεί 760 θετικές απαντήσεις. Η πρωτοβουλία στοχεύει στη σύνδεση ερευνητών με κοινά συμφέροντα και συμπληρωματικές ικανότητες στην προσπάθειά τους να διευρύνουν τα σύνορα της επιστήμης και να ενισχύσουν την επιστημονική και τεχνολογική συνεργασία μεταξύ των δύο ηπείρων.

3.3. Επιτροπή προγράμματος

Πέρα από τα επίσημα καθήκοντά της, η επιτροπή προγράμματος του ειδικού προγράμματος «Ιδέες» λειτουργεί ως σημαντικό δίκτυο επικοινωνίας μεταξύ των κρατών μελών και των συνδεδεμένων χωρών στο 7ο ΠΠ, του Επιστημονικού Συμβουλίου, του γενικού γραμματέα του ΕΣΕ και της Επιτροπής. Το 2012, οι συνεδριάσεις της εν λόγω επιτροπής έλαβαν χώρα στις 18 Απριλίου και στις 12 Οκτωβρίου.

3.4. Δεοντολογική εξέταση

Το 2012, τρεις προτάσεις που αφορούν την έρευνα σε ανθρώπινα εμβρυικά βλαστοκύτταρα θεωρήθηκαν αποδεκτές μετά από δεοντολογική εξέταση και έλαβαν την έγκριση της επιτροπής του προγράμματος «Ιδέες». Άλλες τρεις προτάσεις υποβλήθηκαν σε έλεγχο δεοντολογίας και εξετάζονται από την επιτροπή του προγράμματος «Ιδέες».

3.5. Προσφυγή

Το 2012, ο συνολικός αριθμός των προσφυγών μειώθηκε από 234 σε 204 (- 13%), παρά το γεγονός ότι το 2012 ο συνολικός αριθμός των προτάσεων αυξήθηκε κατά 21,24%. Ο αριθμός αυτός, που αντιπροσωπεύει το 2,58 % των προτάσεων που υποβλήθηκαν, σημαίνει θετική καθοδική τάση των προσφυγών, χάρη στη συνεχή βελτίωση των μεθόδων εργασίας και στη συμμόρφωση με τις διαδικασίες.

3.6. Επικοινωνία

Η επέτειος 5 ετών του ΕΣΕ, που εορτάστηκε τον Φεβρουάριο του 2012, υπήρξε η ευκαιρία για την παρουσίαση των μέχρι σήμερα επιτευγμάτων του. Στη διήμερη εκδήλωση συμμετείχαν οι αρμόδιοι για τη χάραξη πολιτικής και οι δικαιούχοι των επιχορηγήσεων του ΕΣΕ. Τρεις Ευρωπαίοι Επίτροποι, ο πρόεδρος της Επιτροπής Βιομηχανίας, Έρευνας και Ενέργειας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, ο Δανός Υπουργός Επιστημών ως εκπρόσωπος της προεδρίας της ΕΕ, και η ηγεσία του ΕΣΕ είχαν την ευκαιρία να ενημερωθούν όσον αφορά ερευνητικά αποτελέσματα, επιτυχείς περιπτώσεις και, το σημαντικότερο, σχέδια για το μέλλον.

Το 2012, το Επιστημονικό Συμβούλιο δρομολόγησε την εκστρατεία «το ΕΣΕ παγκοσμιοποιείται», με επικεφαλής τον Γενικό Γραμματέα του ΕΣΕ, καθηγητή κ. Donald Dingwell. Σε λιγότερο από ένα χρόνο, ο Γενικός Γραμματέας του ΕΣΕ επισκέφτηκε 26 πόλεις σε 9 χώρες και πραγματοποίησε 70 εισηγήσεις. Οι επισκέψεις αυτές έχουν ως αποτέλεσμα τη σύσταση Εθνικών Σημείων Επαφής και δύο από αυτά (Βραζιλία, Ταϊβάν) συμμετείχαν στην ετήσια συνεδρίαση των Εθνικών Σημείων Επαφής που πραγματοποιήθηκε τον Νοέμβριο στις Βρυξέλλες. Το ΕΣΕ ήταν παρόν για πρώτη φορά στην Ετήσια Συνεδρίαση των Νέων Πρωταθλητών (Annual Meeting of the New Champions, γνωστή επίσης ως θερινό Νταβός), που πραγματοποιήθηκε στην Κίνα. Στη Βόρεια Αμερική, το ΕΣΕ συμμετείχε στην έκθεση σταδιοδρομίας ΕΔΑ και την Ευρωπαϊκή έκθεση σταδιοδρομίας του MIT, στη Διάσκεψη της American Association for the Advancement of Science (AAAS) και στα ετήσια συνέδρια των ενώσεων American Association for Cancer Research, Society for Neuroscience, American Anthropological Association και American Geophysical Union.

Εκτός από τις πρωτοβουλίες που στοχεύουν στην προβολή των δυνατοτήτων χρηματοδότησης από το ΕΣΕ σε παγκόσμιο επίπεδο, το ΕΣΕ έχει αυξήσει την παρουσία του στα μεγάλα διεθνή επιστημονικά συνέδρια, σε εκδηλώσεις και εκθέσεις, καθώς και σε εκθέσεις και εργαστήρια σταδιοδρομίας στην Ευρώπη. Η πρόεδρος του ΕΣΕ, καθηγήτρια Helga Nowotny συμμετείχε στη διάσκεψη European Excellence που οργανώθηκε το 2012 στο Aarhus υπό τη δανική προεδρία, και στη διάσκεψη Falling Walls στο Βερολίνο. Μέλη του Επιστημονικού Συμβουλίου καθώς και το προσωπικό του ΕΟΕΣΕ συμμετείχαν και σε άλλες διασκέψεις, στις οποίες οργανώθηκε περίπτερο ή παρουσίαση όσον αφορά το ΕΣΕ με σκοπό την πληροφόρηση του κοινού για τις δυνατότητες χρηματοδότησης από το ΕΣΕ, όπως π.χ. τη διάσκεψη του Euroscience Open Forum (ESOF) που πραγματοποιήθηκε στο Δουβλίνο, τη συνάντηση Nobel Laureates στο Λιντάου, την έκθεση Nature Jobs Career Fair, το διεθνές

συνέδριο World Congress of Political Sciences και το ευρωπαϊκό συνέδριο European Congress of Mathematics.

Τα εθνικά σημεία επαφής (ΕΣΕΠ), τα οποία υπάρχουν σε όλη την Ευρώπη και λειτουργούν ως συντελεστές πολλαπλασιασμού της πληροφόρησης των πιθανών υποψηφίων, ενημερώνονταν συνεχώς για τις προσκλήσεις του ΕΣΕ μέσω του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και με διμηνιαίες συναντήσεις που διοργανώθηκαν στις Βρυξέλλες, τον Ιούνιο και τον Νοέμβριο.

Κατά το τρέχον έτος, το ΕΣΕ αποτέλεσε το αντικείμενο ευρείας κάλυψης από τα μέσα ενημέρωσης σε παγκόσμιο και ευρωπαϊκό επίπεδο, τόσο ως οργανισμός χρηματοδότησης όσο και μέσω των χρηματοδοτούμενων προγραμμάτων και των δικαιούχων των επιχορηγήσεων του. Μέσω της εκστρατείας «το ΕΣΕ παγκοσμιοποιείται», το ΕΣΕ ενέτεινε τις προσπάθειές του όσον αφορά τις σχέσεις του με τον διεθνή Τύπο, με αποτέλεσμα την μεγαλύτερη παρά ποτέ παγκόσμια προβολή του. Η κύρια εκδήλωση για την πέμπτη επέτειο του ΕΣΕ έλαβε επίσης ιδιαίτερη δημοσιότητα στα μέσα μαζικής ενημέρωσης και το ίδιο συνέβη με την πρωτοβουλία των Nobel Laureates κατά των πιθανών περικοπών στον προϋπολογισμό έρευνας της ΕΕ, όπου το ΕΣΕ αναφέρθηκε ως μια ευρωπαϊκή επιτυχία. Εκτός από τις προβαλλόμενες στα ΜΜΕ εκδηλώσεις που διοργανώθηκαν κατά τη διάρκεια του έτους, το ΕΣΕ εξέδωσε τακτικά δελτία τύπου και ενημερώσεις. Δημοσιεύθηκαν πολυάριθμες συνεντεύξεις με τον πρόεδρο του ΕΣΕ, τον γενικό γραμματέα του ΕΣΕ και μέλη του Επιστημονικού Συμβουλίου. Η εν λόγω δημοσιότητα είχε ως αποτέλεσμα τη δημοσίευση σημαντικού αριθμού άρθρων τόσο στον επιστημονικό όσο και στον γενικό τύπο (περισσότερες από 2100 αναφορές). Η παρουσία του ΕΣΕ στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης δρομολογήθηκε το 2012 με λογαριασμούς στο Facebook και στο Twitter. Περισσότερα από 1100 άτομα παρακολουθούν το ΕΣΕ στο Facebook και περισσότερα από 1800 στο Twitter.

3.7. Παρακολούθηση, ανάλυση και αξιολόγηση του ειδικού προγράμματος «Ιδέες»

Η αξιολόγηση των κυριότερων αποτελεσμάτων του ΕΣΕ πραγματοποιήθηκε σε συνδυασμό με την εκ των προτέρων εκτίμηση επιπτώσεων της πρότασης της Επιτροπής σχετικά με το επόμενο πρόγραμμα-πλαίσιο για την έρευνα και την καινοτομία, «Ορίζοντας 2020»⁵ Από τη συνεχή παρακολούθηση του προγράμματος προέκυψαν τα ακόλουθα:

- Στους δικαιούχους επιχορήγησης του ΕΣΕ συγκαταλέγονται πέντε νομπελίστες και τρεις κάτοχοι του βραβείου Fields. Συνολικά, 76 δικαιούχοι επιχορήγησης του ΕΣΕ έχουν λάβει άλλα διεθνούς κύρους επιστημονικά βραβεία και διακρίσεις.
- Μεταξύ 2008 και 2012, πάνω από 7900 άρθρα στα οποία αναγνωρίζεται η χρηματοδότηση του ΕΣΕ, δημοσιεύτηκαν σε έγκριτα περιοδικά υψηλού κύρους.
- Κάθε δικαιούχος επιχορήγησης του ΕΣΕ απασχολεί κατά μέσο όρο έξι άλλους ερευνητές, συμβάλλοντας με τον τρόπο αυτό στην κατάρτιση μιας νέας γενιάς άριστων ερευνητών.
- Η ανάλυση σημαντικού δείγματος των έργων δείχνει ότι περίπου το ήμισυ των μελών της ομάδας του ΕΣΕ είναι διαφορετικής εθνικότητας από τον κύριο ερευνητή. Τα μέλη των ομάδων του ΕΣΕ προέρχονται από 38 χώρες σε σύνολο 41 του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας (EXE). Επιπλέον, ερευνητές 55 διαφορετικών

⁵ COM(2011) 809 τελικό της 30.11.2011.

εθνικοτήτων εκτός του ΕΧΕ συμμετέχουν στις ομάδες που εργάζονται σε έργα ΕΣΕ, με προεξάρχοντες τους Αμερικανούς, τους Κινέζους, τους Ινδούς και τους Ρώσους.

- Η ίδια ανάλυση δείχνει θετικά αριθμητικά στοιχεία όσον αφορά την ισορροπία των φύλων: Το 37 % περίπου των μελών των ομάδων του ΕΣΕ είναι γυναίκες, ποσοστό που συνιστά μεγαλύτερο μερίδιο από ό,τι ο αριθμός των γυναικών κύριων ερευνητών του ΕΣΕ (20 %). Δεδομένου ότι οι περισσότερες από τις εν λόγω γυναίκες βρίσκονται στην αρχή της ερευνητικής τους σταδιοδρομίας, αυτό μπορεί να θεωρηθεί ως ενθαρρυντικό σημάδι για την μελλοντικά καλύτερη εκπροσώπηση των γυναικών σε πρωτοποριακή έρευνα.

Τον Ιούλιο του 2012, ο εκτελεστικός οργανισμός του ΕΣΕ συμπλήρωσε 3 χρόνια αυτόνομης ύπαρξης και υποβάλλεται επί του παρόντος σε εξωτερική αξιολόγηση, η οποία περιλαμβάνει ανάλυση κόστους/οφέλους. Η έκθεση αξιολόγησης αναμένεται να ολοκληρωθεί την άνοιξη του 2013 και θα διαβιβαστεί στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο Συμβούλιο και στο Ελεγκτικό Συνέδριο.

4. ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΕΡΕΥΝΑΣ

4.1. Το Επιστημονικό Συμβούλιο

Η σταδιακή ανανέωση των μελών του Επιστημονικού Συμβουλίου θα πραγματοποιηθεί τον Φεβρουάριο και τον Απρίλιο του 2013. Η μόνιμη επιτροπή επιλογής υπέβαλε τις προτάσεις της στην Επιτροπή τον Ιούλιο του 2012 και η έκθεσή της⁶ διαβιβάστηκε στο Συμβούλιο και στο Κοινοβούλιο. Βάσει των προτάσεων αυτών, η Επιτροπή διόρισε στο Επιστημονικό Συμβούλιο τα ακόλουθα νέα μέλη: Καθηγητής Klaus Bock (Δανικό Εθνικό Ίδρυμα Έρευνας), καθηγήτρια Athene Donald (Πανεπιστήμιο του Κέμπριτζ), Dr Barbara Ensoli (Istituto Superiore di Sanità, Ρώμη), καθηγητής Nuria Sebastian Galles (Universitat Pompeu Fabra, Βαρκελώνη), καθηγητής Reinhard Genzel (Max Planck Institute for Extra-terrestrial Physics), καθηγητής Dr Ing. Matthias Kleiner (Πανεπιστήμιο του Ντόρτμουντ), καθηγήτρια Eva Kondorosi (Ουγγρική Ακαδημία Επιστημών) και καθηγήτρια Dr Reinhilde Veugelers (Καθολικό Πανεπιστήμιο Λουβαίνης)⁷.

Το Επιστημονικό Συμβούλιο πραγματοποίησε 5 συνεδριάσεις ολομέλειας το 2012, δύο από τις οποίες εκτός Βρυξελλών: στη Σόφια (Βουλγαρία) τον Απρίλιο και στη Λεμεσό (Κύπρος) τον Οκτώβριο. Περίληψη των συνεδριάσεων ολομέλειας δημοσιεύεται στον ιστότοπο του ΕΣΕ⁸.

Τα μέλη του Επιστημονικού Συμβουλίου συνεδρίασαν επίσης σε ομάδες εργασίας (ΟΕ) για συγκεκριμένα ζητήματα: καινοτομία και σχέσεις με τη βιομηχανία, διεθνοποίηση, ισορροπία μεταξύ των δύο φύλων και ελεύθερη πρόσβαση.

Τον Ιούλιο του 2012, το Επιστημονικό Συμβούλιο έκανε ένα ακόμη βήμα για να ενισχύσει την πολιτική ανοικτής πρόσβασης, ενθαρρύνοντας τους ερευνητές που χρηματοδοτούνται από το ΕΣΕ να χρησιμοποιούν ειδικά για κάθε κλάδο αρχεία καταγραφής. Εξαρχής, το ΕΣΕ

⁶

http://erc.europa.eu/sites/default/files/document/file/ERC_Identification_Committee_Final_Report_2012.pdf

⁷

C (2012) 9244 της 13.12.2012, EE C 396 της 21.12.2012, σ. 30

⁸

<http://erc.europa.eu/about-erc/organisation>

υποστηρίζει σθεναρά την ιδέα ότι πρέπει να καταστεί ελεύθερη η πρόσβαση στο ευρύ φάσμα των ερευνητικών αποτελεσμάτων, συμπεριλαμβανομένων των δημοσιεύσεων και των πρωτογενών δεδομένων. Το 2007, το Επιστημονικό Συμβούλιο θέσπισε ειδικές κατευθυντήριες γραμμές που επιβάλλουν να κατατίθενται σε κατάλληλα ερευνητικά ή θεσμικά αρχεία όλες οι ελεγμένες από ομοτίμους δημοσιεύσεις που προέρχονται από σχέδια χρηματοδοτούμενα από το ΕΣΕ, και στη συνέχεια, αφού παρέλθει διάστημα 6 μηνών από τη δημοσίευση, η πρόσβαση σε αυτές να είναι ελεύθερη.

Το Επιστημονικό Συμβούλιο έχει δύο μόνιμες επιτροπές, μία για την αξιολόγηση από ομοτίμους και μία για τις συγκρούσεις συμφερόντων, τα επιστημονικά παραπτώματα και τα θέματα δεοντολογίας.

- Τον Μάιο του 2012, το ΕΣΕ συμμετείχε στην παγκόσμια σύνοδο κορυφής για την αξιολόγηση από ομοτίμους, που διοργανώθηκε στην Ουάσιγκτον από το National Science Foundation (NSF). Επικεφαλής συμβουλίων έρευνας από 50 χώρες περίπου κατέληξαν σε συμφωνία όσον αφορά σειρά αρχών αξιολόγησης και συνέστησαν ένα Παγκόσμιο Συμβούλιο Έρευνας (ΠΣΕ).
- Με βάση τις εργασίες της επιτροπής για τις συγκρούσεις συμφερόντων, τα επιστημονικά παραπτώματα και τα δεοντολογικά ζητήματα, το Επιστημονικό Συμβούλιο, κατά τη συνεδρίαση της ολομέλειάς του στις 4 και 5 Οκτωβρίου 2012, ενέκρινε στρατηγική για τον εντοπισμό και την αντιμετώπιση επιστημονικών παραπτωμάτων που αφορούν αιτούντες και έργα του ΕΣΕ⁹. Η στρατηγική θεσμοθετεί την πρακτική που ακολουθούσε μέχρι σήμερα το ΕΣΕ για τη διευθέτηση των επιστημονικών παραπτωμάτων. Η εν λόγω στρατηγική εξασφαλίζει ότι όλα τα ενδεχόμενα επιστημονικά παραπτώματα ή οι εικαζόμενες παραβιάσεις της ερευνητικής ακεραιότητας όσον αφορά αιτούντα ή έργο του ΕΣΕ θα αντιμετωπίζονται από το ΕΣΕ εντός του νομικού και διαδικαστικού πλαισίου που ισχύει για οργανισμούς που ιδρύονται στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Η προετοιμασία των συνεδριάσεων της ολομέλειας του Επιστημονικού Συμβουλίου και των συναντήσεων των μελών του με τα ενδιαφερόμενα μέρη του ΕΣΕ γίνεται με την οργανωτική και διοικητική υποστήριξη του Εκτελεστικού Οργανισμού. Ο Οργανισμός παρέχει επίσης συμβουλές και αναλύσεις που διευκολύνουν το Επιστημονικό Συμβούλιο στην εκτέλεση των καθηκόντων του, όπως περιγράφεται στο παράρτημα 1 του ειδικού προγράμματος «Ιδέες», καθώς και υποστήριξη στις επιχειρησιακές δραστηριότητες των ομάδων εργασίας και των μόνιμων επιτροπών του.

Για την καλύτερη διασύνδεση με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τον Εκτελεστικό Οργανισμό, ο πρόεδρος και οι αντιπρόεδροι του Επιστημονικού Συμβουλίου, ο γενικός γραμματέας του ΕΣΕ και ο διευθυντής του Οργανισμού συνεδριάζουν τακτικά ως Διοικητικό Συμβούλιο του ΕΣΕ. Στις συνεδριάσεις αυτές είναι παρόντα και τα διευθυντικά στελέχη του Οργανισμού. Το Διοικητικό Συμβούλιο συνεδρίασε στις Βρυξέλλες 10 φορές το 2012, ιδίως για την προετοιμασία ή τη διασφάλιση της συνέχειας των συνεδριάσεων του Επιστημονικού Συμβουλίου.

⁹ http://erc.europa.eu/sites/default/files/press_release/files/ERC_Scmisconduct_Strategy.pdf

4.2. Ο Εκτελεστικός Οργανισμός του ΕΣΕ

Από τον Ιούλιο του 2009, ο ΕΟΕΣΕ είναι υπεύθυνος για όλα τα θέματα διοικητικής διεκπεραίωσης και για την εκτέλεση του προγράμματος, όπως προβλέπεται στο πρόγραμμα εργασίας.

Οι δραστηριότητες του Οργανισμού τελούν υπό την επίβλεψη διευθύνουσας επιτροπής, η οποία διορίζεται από την Επιτροπή. Προεδρεύεται από τον Γενικό Διευθυντή της ΓΔ Έρευνας και Καινοτομίας και περιλαμβάνει ως εξωτερικά μέλη δύο μέλη του Επιστημονικού Συμβουλίου. Το 2012, η διευθύνουσα επιτροπή συνεδρίασε τέσσερις φορές και εξέδωσε αποφάσεις που αφορούν το ετήσιο πρόγραμμα εργασίας, τον προϋπολογισμό και τους λογαριασμούς του Οργανισμού, καθώς και την οργανωτική δομή του. Ο κ. Pablo Amor διορίστηκε διευθυντής του Εκτελεστικού Οργανισμού του ΕΣΕ στις 25 Ιουλίου 2012.

4.2.1. Προσωπικό του οργανισμού

Ο επιχειρησιακός προϋπολογισμός του 2012 προβλέπει την απασχόληση 100 έκτακτων υπαλλήλων, 281 συμβασιούχων υπαλλήλων και 8 αποσπασμένων εθνικών εμπειρογνομόνων, ήτοι συνολικά 389 υπαλλήλων.

Στο τέλος του Δεκεμβρίου 2012, ο Οργανισμός απασχολούσε συνολικά 380 υπαλλήλους: 96 έκτακτους υπαλλήλους, 275 συμβασιούχους υπαλλήλους και 9 αποσπασμένους εθνικούς εμπειρογνώμονες.

Σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία του Δεκεμβρίου 2012, το προσωπικό του οργανισμού περιλαμβάνει περίπου 35% άνδρες και 65% γυναίκες. Όσον αφορά την ισορροπία μεταξύ των φύλων σε επίπεδο προσωπικού υψηλής εξειδίκευσης (έκτακτοι και συμβασιούχοι υπάλληλοι στην ομάδα καθηκόντων IV), το 61% των θέσεων καλύπτεται από γυναίκες. Στο τέλος του 2012, το προσωπικό του Εκτελεστικού Οργανισμού του ΕΣΕ προήρχετο από 26 κράτη μέλη.

5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΟ 2013

Το 2012 υπήρξε έτος πολλών σημαντικών εξελίξεων για το ΕΣΕ. Τα γεγονότα που σφράγισαν το έτος αυτό ήταν η πέμπτη επέτειος ίδρυσης του ΕΣΕ, η έναρξη της εκστρατείας παγκοσμιοποίησης του ΕΣΕ, η πρώτη διεθνής συμφωνία με το National Science Foundation των ΗΠΑ, η απονομή του βραβείου Νόμπελ φυσικής σε κύριο ερευνητή του ΕΣΕ και η συμμετοχή δικαιούχων επιχορήγησης του ΕΣΕ στο θερινό Νταβός. Έως το τέλος του 2012, το ΕΣΕ είχε ολοκληρώσει δέκα προσκλήσεις υποβολής προτάσεων για τις επιχορηγήσεις εκκίνησης και για τις επιχορηγήσεις προηγμένης έρευνας, δύο προσκλήσεις για τις επιχορηγήσεις Proof of Concept και μία για τις επιχορηγήσεις συνέργειας. Η διαγωνιστική διαδικασία απέδωσε συνολικά περισσότερες από 34000 προτάσεις, από τις οποίες επιλέχθηκαν για χρηματοδότηση περισσότερες από 3500 μετά από αυστηρή εξέταση από ομοτίμους.

Το 2013 αναμένεται με ιδιαίτερη ανυπομονησία, ενόψει των αποφάσεων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τις προτάσεις της Επιτροπής για το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020», συμπεριλαμβανομένης της αναμενόμενης αύξησης της χρηματοδότησης για το ΕΣΕ. Η ενίσχυση του προϋπολογισμού του ΕΣΕ θα επιτρέψει τη στήριξη περισσότερων κορυφαίων ερευνητών και των πρωτοπόρων ιδεών τους, και ιδίως την παροχή μακροπρόθεσμων προοπτικών σε νέους ερευνητές.

Δύο περαιτέρω εξελίξεις προβλέπονται για το 2013:

- Από το 2010 και μετά, οι επιχορηγήσεις εκκίνησης «συστοιχίζονται», ώστε να είναι δυνατή η σύγκριση των αιτούντων με ερευνητές παρόμοιου επιπέδου. Σε γενικές γραμμές, οι «αρχάριοι» (2 έως και 7 έτη μετά την απονομή του διδακτορικού διπλώματος) βρίσκονται ακόμη στη διαδικασία συγκρότησης της δικής τους ερευνητικής ομάδας, ενώ οι «έμπειροι» (7 έως και 12 έτη μετά την απονομή του διδακτορικού διπλώματος) πολύ συχνά εργάζονται ήδη με τη δική τους ομάδα, αλλά πρέπει να παγιώσουν τις εργασίες τους. Ως εξέλιξη από την πρακτική αυτή, και ανταποκρινόμενο στον ταχέως αυξανόμενο αριθμό αιτήσεων για επιχορηγήσεις εκκίνησης, το Επιστημονικό Συμβούλιο θα εισαγάγει δύο ξεχωριστές προσκλήσεις στο πρόγραμμα εργασίας για το 2013¹⁰.
- Σε συμμόρφωση με τις συστάσεις της ειδικής ομάδας του ΕΣΕ, που ενσωματώθηκαν στις προτάσεις της για το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020», η Επιτροπή έχει συστήσει υψηλού επιπέδου ανεξάρτητη επιτροπή αναζήτησης για τον επόμενο πρόεδρο του ΕΣΕ¹¹. Στο πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020», ο πρόεδρος του ΕΣΕ θα αναλάβει επίσης τα καθήκοντα του γενικού γραμματέα του ΕΣΕ, θα έχει την έδρα του στις Βρυξέλλες και θα αφιερώνει τον περισσότερο χρόνο του/της στις δραστηριότητες του ΕΣΕ. Η επιτροπή αναζήτησης, που προεδρεύεται από τον λόρδο Sainsbury of Turville, αναμένεται να υποβάλει έκθεση στην Επιτροπή εγκαίρως για τον διορισμό του επόμενου προέδρου του ΕΣΕ ταυτόχρονα με την έναρξη ισχύος του προγράμματος «Ορίζοντας 2020».

¹⁰ <http://erc.europa.eu/documents/erc-work-programme-2013>

¹¹ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-12-1393_en.htm